

VUODEN 2020 TALOUSARVIOEHDOTUS

Museovirasto

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 123 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirasto ja siihen kuuluva Suomen kansallismuseo vastaavat kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta ja järjestävät kohteissaan näyttely- ja yleisöpalveluja.

Museovirasto tarvitsee toimintamenomäärärahaansa 1,5 miljoonan euron tasokorotuksen vuodelle 2020. Korotus on välttämätön, jotta virasto voi säilyttää nykyisen palvelukykynsä. Valtiovarainvaliokunta on esittänyt huolensa Museoviraston toimintamenomäärärahojen riittävydestä ja todennut, että Museoviraston perustoimintojen rahoituksesta on huolehdittava pitkäjänteisesti (VaVM 35/2016 vp). (perustelumuistio 1)

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön ja -ympäristön kehittämiseksi ja suojelemiseksi sekä osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Palveluita kehitetään asiakaslähtöisesti eri sidos- ja väestöryhmien ja tutkimuksen tarpeisiin sekä lisätään toiminnan avoimuutta ja vuorovaikutusta. Kulttuuriperinnön fyysistä, tiedollista ja kulttuurista saavutettavuutta parannetaan ja arkisto-, kirjasto- ja kokoelmapalveluiden sekä aineistojen sähköistä saatavuutta ja käyttöä kehitetään.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnassa toteutetaan kulttuuriympäristöstrategian, maailmanperintöstrategian ja museopoliittisen ohjelman linjauksia.

Kulttuuriympäristötyössä painotetaan valtakunnallisia tehtäviä, valtion erityisiä vastuita sekä aluetason museoiden tukea ja ohjausta. Virasto korostaa ennakoivaa ja vuorovaikutteista toimintaa, kumppanuuksia ja ohjelmallista suojelupolitiikkaa. Vahvistetaan toimintaa kansainvälisten sopimusten toimeenpanossa ja osallistumisessa eurooppalaiseen, pohjoismaiseen ja Itämeren alueen kulttuuriperintöyhteistyöhön.

Kansallismuseo tuottaa monipuolista, osallistavaa kansallista ja kansainvälistä ohjelmistoa. Sen kymmenen museo- ja nähtävyyshohdetta ovat vetovoimatekijöitä alueillaan.

Museoviraston aineistoja ja prosesseja muutetaan digitaaliseen muotoon tavoitteena helpottaa ja lisätä palvelujen käyttöä.

Talousarvioehdotus 2020, viraston ehdotus

Tuloksellisuuden tunnusluvut	2017 toteutuma	2018 toteutuma	2019 tavoite/arvio	2020 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	1 207 722	635 050	700 000	800 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	215 765	265 813	275 000	290 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	681 209	710 896	685 000	690 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	2,04	2,19	2,12	2,12
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	3,48	4,36	3,86	3,86
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,69	3,77	3,6	3,7
Henkilötyövuodet	242	267	250	260

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	26 759	23 299	25 623
Bruttotulot	5 931	3 300	3 500
Nettomenot	20 828	19 999	22 123
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 807		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 930		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Toimintamäärärahan tasokorotus (ks. perustelumuistio 1)	1 500
Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennuksen vuokrameno (ks. perustelumuistio 2)	760
Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennukseen liittyvien palvelumyyntitulojen kasvu (ks. perustelumuistio 2)	-200
Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamomentilla (ks. perustelumuistio 3)	64
Yhteensä	2 124

2020 talousarvioesitys	22 123 000
2019 talousarvio	19 999 000
2018 I lisätalousarvio	636 000
2018 talousarvio	19 316 000
2017 tilinpäätös	23 093 000

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 961 000 euroa.

Talousarvioehdotus 2020, viraston ehdotus

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden tilakustannuksiin.

Valtuus

Museovirasto saa tehdä sopimuksen Kansallismuseon lisärakennuksen tilojen, 3 850 m² ohjelma-alan, vuokrauksesta siten, että vuokrauksesta aiheutuvat menot ovat vuositasolla enintään 4 300 000 euroa vuodesta 2025 alkaen.

Selvitysosa:

Valtuus aiheutuu Kansallismuseon lisärakennushankkeesta, jonka toteutuminen laajentaa museon palveluita, toimintamahdollisuuksia ja yhteisöllisyyttä sekä mahdollistaa kansainvälisen tason suurnäyttelyiden tuottamisen Kansallismuseon tehtävän mukaisesti. (perustelumuistio 4)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Vuokrien indeksikorotukset momentille 29.80.20. (ks. perustelumuistio 5)	157
Yhteensä	157

2020 talousarvioesitys	15 961 000
2019 talousarvio	15 804 000
2018 talousarvio	15 686 000
2017 tilinpäätös	15 400 000

75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Museovirasto	1 000 000
2. Suomenlinnan hoitokunta	3 100 000
Yhteensä	4 100 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2019 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Talousarvioehdotus 2020, viraston ehdotus

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Seurasaaren museorakennusten ja museolaivojen kestävään kunnossapitoon (ks. perustelumuistio 6)	201
Yhteensä	201

2020 talousarvioesitys	4 100 000
2019 talousarvio	3 899 000
2018 talousarvio	3 688 000
2017 tilinpäätös	5 159 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2020 talousarvioesitys	50 000
2019 talousarvio	50 000
2018 talousarvio	50 000
2017 tilinpäätös	—

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 1

Momentti: 29.80.04. Museoviraston toimintamenot

ASIA: Toimintamenomäärärahan tasokorotus

Ehdotus: Museovirastolle myönnetään 1 500 000 euron pysyvä lisäys verrattuna vuoden 2019 talousarvioon toimintamenomäärärahan alijäämän kattamiseen.

Perustelut: Museovirasto on esittänyt tasokorotusta toimintamenomäärärahaansa ehdotuksessaan vuosien 2020-2023 julkisen talouden suunnitelmaan (MV/5/02.02.00/2018) ja vuoden 2019 ensimmäisen lisätalousarvioehdotuksen (MV/1/02.02.00/2019) yhteydessä. Museoviraston budjetin alijäämä on ollut merkittävä, mutta sitä on pystytty rahoittamaan edelliseltä vuodelta siirtyneillä rahoilla. Eduskunta on myöntänyt lisäbudjetissa Museovirastolle 1 miljoonan euron lisärahoituksen vuodelle 2019. Vuodelle 2020 virasto tarvitsee 1,5 miljoonan euron pysyvän lisäyksen verrattuna vuoden 2019 varsinaiseen talousarvioon.

Toimintamenomäärärahan tasokorotus on välttämätön, jotta virasto voi säilyttää nykyisen palvelukykynsä ja välttää yt-neuvottelut. Museovirasto on tehostanut toimintaansa huomattavalla tavalla tällä vuosikymmenellä. Kokonaisuuteen nähden pienellä lisärahoituksella on mahdollista saada merkittäviä yhteiskunnallisia hyötyjä ja turvata Museoviraston nykytasoinen toiminta.

Museoviraston vaikea resurssitilanne on herättänyt huolta myös eduskunnassa. Valtiovarainvaliokunta on esittänyt huolensa Museoviraston toimintamenomäärärahojen riittävyydestä ja todennut, että Museoviraston perustoimintojen rahoituksesta on huolehdittava pitkäjänteisesti. Valtiovarainvaliokunta katsoo, että "Museoviraston rahoituksen riittävyyttä on seurattava ja tarvittaessa arvioitava määrärahatasoa uudelleen." (VaVM 35/2016 vp)

Valtiovarainministeriö tukee kehyskannassaan (15.2.2019) vuosien 2020-2023 määrärahatasoksi pysyvää lisäystä Museoviraston kehyksiin, mikä on erittäin merkittävä ja tärkeä asia.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Myöh. vuodet yhteensä
1 500	1 500	1 500	1 500	Pysyvä lisäys

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 2

Momentti: 29.80.04. Museoviraston toimintamenot

ASIA: Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennuksen vuokrameno ja laajennukseen liittyvien palvelumyyntitulojen kasvu

Ehdotus: Museovirasto ehdottaa, että Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennuksen vuokramenoa varten myönnetään vuositasolla 760 000 euron lisäys. Museovirasto on tehnyt vuokrasopimuksen tilojen, n. 5 700 m², vuokrauksesta vuoden 2018 lopulla saatuaan asiaa koskevan valtuuden vuoden 2018 toisessa lisätalousarviossa.

Laajennukseen liittyvien kokoelmapalveluiden myynnin arvioidaan lisäävän palvelumyyntituloja vuositasolla 200 000 euroa, jotka budjetoidaan talousarviossa bruttotuloihin.

Laajennukseen liittyen Museovirasto luopuu keskusvarastosta Orimattilassa vuokrakauden päättyessä vuoden 2024 lopussa. Laajennuksen vuokrameno katetaan Orimattilan keskusvaraston vuokrasta säästyvällä rahalla vuodesta 2025 lähtien. Näin ollen bruttomolisäys vuoden 2019 talousarvioon verrattuna on 760 000 euroa vuodessa vuosina 2020-2024.

Perustelut: Kokoelmien keskittäminen Vantaan kokoelma- ja konservointikeskukseen on kokonaistaloudellisesti tärkeää kokoelmien saavutettavuuden ja hallinnan, kokoelmaprosessien kehittämisen sekä kokoelmatyön ja -logistiikan tehokkuuden parantamiseksi. Orimattilan keskusvarastotiloista voidaan luopua vuokrakauden päättyessä vuonna 2024. Keskusvarastosta luopumisen lisäksi varaudutaan tulevaan kokoelmien kartuntaan vuoteen 2035 asti sekä kokoelmakeskuksen toiminta-ajatuksen mukaisesti maksullisten kokoelmapalvelujen tarjoamiseen muille toimijoille. Yhteisellä kokoelmakeskuksella on mahdollista saavuttaa mittakaavaetuja julkisten kokoelmien säilyttämiseen sekä parantaa kokoelmien säilytysolosuhteita.

Ehdotus sisältyy valtiovarainministeriön kehyskantaan (15.2.2019) vuosien 2020-2023 määrärahatasoiksi.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vantaan kokoelma- ja konservointikeskuksen laajennuksen vuokrameno

Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024
760	760	760	760	760

Laajennukseen liittyvien palvelumyyntitulojen kasvu

Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024
-200	-200	-200	-200	-200

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 3

Momentti: 29.80.04. Museoviraston toimintamenot

ASIA: Kiinteistövuokrien indeksikorotukset toimintamomentilla

Ehdotus: Momentille 29.80.04 myönnetään vuokrien indeksikorotuksia varten 64 000 euron pysyvä lisäys verrattuna vuoden 2019 talousarvioon.

Perustelut: Museoviraston toimintamenobudjetista maksettavat kiinteistövuokramenot ovat vuonna 2019 n. 6,35 milj. euroa. Museoviraston vuokrat ovat lähes kokonaisuudessaan perusindeksiltään sidottu lokakuun elinkustannusindeksilukuun. Tilastokeskuksen viimeisin julkistettu tilasto tammikuulta osoittaa indeksin muutoksen olevan tällä hetkellä 1,1%. Indeksikorotus esitetään tämän mukaisesti.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Myöh. vuodet yhteensä
64	128	192	258	Pysyvä nouseva lisäys

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 4

Momentti: 29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyiskohteiden tilakustannukset

ASIA: Kansallismuseon lisärakennuksen vuokravaltuus

Ehdotus: Museovirasto esittää, että sille myönnetään vuoden 2020 talousarviossa momentille 29.80.20. **valtuus** Kansallismuseon lisärakennuksen tiloja, 3 850m² ohjelma-alaa, koskevan **vuokrasopimuksen** tekemiseen. Tämänhetkisen arvion mukaan vuokrauksesta aiheutuvat menot ovat vuositasolla enintään 4 300 000 euroa vuodesta 2025 alkaen.

Perustelut: Museovirasto, Suomen kansallismuseo ja Senaatti-kiinteistöt ovat tammikuussa 2019 käynnistäneet Kansallismuseon lisärakennuksen arkkitehtuurikilpailun. Avoin, kaksivaiheinen kansainvälinen kilpailu toteutetaan vuoden 2018 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnettyllä rahoituksella. Kilpailun voittaja valitaan joulukuussa 2019.

Uusi Kansallinen on Kansallismuseon historian suurin uudistumishanke, joka laajentaa museon palveluita, tiloja ja toimintamahdollisuuksia. Lisärakennus yhdessä nykyisen historiallisen rakennuksen ja pihapuiston kanssa mahdollistaa Kansallismuseolle kansainvälisten suurnäyttelyiden sekä aiempaa laajempien kulttuuri-, taide- ja vapaa-ajan tapahtumien järjestämisen. Uudisrakennukseen sijoitettavat ravintolapalvelut voivat toimia myös museon aukioloaikojen ulkopuolella.

Uusi Kansallinen luo historiallisesti arvokkaan rakennuksen ja sen kansallisaarteiden yhteyteen puitteet monimuotoiselle, yhteiselle toiminnalle. Kansalliset ja globaalit muutostekijät ovat lisänneet Kansallismuseon merkitystä yhteiskunnallisena instituutiona. Matkailun näkökulmasta museo on tärkeä vetovoimatekijä. Museon kävijämäärät, profiili ja toiminnallista tehokkuutta ilmaisevat mittarit ovat kehittyneet nopeasti myönteiseen suuntaan.

Kansallismuseon lisärakennuksen arkkitehtuurikilpailu perustuu Museoviraston ja Senaatti-kiinteistöjen teettämän hankesuunnitelman tilaohjelmaan, alustavaan rakennuttamisaikatauluun sekä kustannusarvioon. Lisärakennuksen ohjelma-alaksi on määritelty 3 850 m² ja rakennuskustannukseksi 53 M€, jos rakentaminen alkaa alustavan aikataulun mukaisesti vuonna 2023. Tavoitteena on avata lisärakennus yleisölle alkuvuodesta 2025. Senaatti-kiinteistöt on alustavasti arvioinut hankkeen vuokravaikutukseksi 4,3 M€ vuodessa.

www.uusikansallinen.fi

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 5

Momentti: 29.80.20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden tilakustannukset

ASIA: Vuokrien indeksikorotukset momentille 29.80.20.

Ehdotus: Momentille 29.80.20. myönnetään vuokrien indeksikorotuksia varten 157 000 euron pysyvä lisäys verrattuna vuoden 2019 talousarvioon.

Perustelut: Momenttiin 29.80.20. liittyen vuokrien indeksikorotusten täysimääräinen kattaminen on merkittävä asia, koska on turvattava, että momentilta pystytään jatkossakin maksamaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden tilakustannukset.

Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyydenkohteiden vuokramenot ovat n. 15,72 milj. euroa vuonna 2019. Museoviraston vuokrat ovat lähes kokonaisuudessaan perusindeksiltään sidottu lokakuun elinkustannusindeksilukuun. Tilastokeskuksen viimeisin julkistettu tilasto tammikuulta osoittaa indeksin muutoksen olevan tällä hetkellä 1,1%. Indeksikorotus esitetään tämän mukaisesti.

Määrärahatarpeet/-vaikutukset (1 000 euroa):

Vuosi 2020	Vuosi 2021	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Myöh. vuodet yhteensä
157	316	476	638	Pysyvä nouseva lisäys

Talousarvioehdotus 2020
Museovirasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Perustelumuistio 6

Momentti: 29.80.75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito

ASIA: Seurasaaren museorakennusten ja museolaivojen kestävä kunnossapito

Ehdotus: Esitetään, että momentin määrärahasoa korotetaan 201 000 eurolla 1,0 milj. euroon.

Perustelut: Museovirasto vastaa hallinnassaan olevan Seurasaaren ulkomuseoalueen rakennuskokoelman hoidosta, rakennuskonservoinnista ja siihen liittyvän osaamisen esittelystä. Museovirasto on valtion strategisten linna-, museo- ja nähtävyydenkohteiden päävuokralainen ja vastaa pienehköistä, käyttäjän ja yleisön tarpeita palvelevien muutos- ja korjaustöiden toteuttamisesta.

Museovirastolla on restauroinnin asiantuntijana ja valtion asiantuntijavirastona velvollisuus vaalia ja dokumentoida kulttuurihistoriallisesti arvokasta kansallisomaisuutta. Kulttuurihistoriallisen ja taloudellisen arvon lisäksi kiinteistöillä on huomattava matkailullinen, työllistävä ja restauroinnin osaamiseen liittyvä merkitys.

Merkittävän kuluerän muodostavat Seurasaaren 90 rakennuksen korjaukset ja korjausvelan kurominen umpeen. Lisäksi Seurasaaren kävijä- ja esineturvallisuuden parantaminen on välttämätöntä. Seurasaaren liittyvä määrärahatarve on 600 000 euroa.

Valtion strategisten museo- ja nähtävyydenkohteiden toiminnan turvaamiseksi toteutetaan käyttäjiä palvelevia kehittämishankkeita. Lisäksi Museovirasto toteuttaa korjaushankkeissa omaa rakennusarkeologista ja antikvaarista tutkimusta. Tähän liittyvä määrärahatarve on 300 000 euroa.

Momentilta on tarkoitettu maksettavaksi myös kansallisesti merkittäviksi arvoitettujen museolaivojen yhteensä yli 100 pienempää vesikulkuneuvoa käsittävän kokoelman jatkuvat kunnostus- ja restaurointityöt. Tähän on vuosittain varattava 100 000 euroa.

Määräraha on muodostettu laskennallisesti vuoden 2014 tason mukaan Museoviraston kiinteistöjen hallinnansiirron yhteydessä, eikä siihen sen jälkeen ole tullut korotuksia huolimatta rakennuskustannusindeksin ja muiden rakennuttamiseen liittyvien palveluiden hintojen noususta.

LIITEMUISTIO

Talousarvioehdotus 2020 Museovirasto

29.80.

52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen

Momentille myönnetään 3 800 000 euroa Museoviraston avustuksiin ja Unescon kulttuuriperintösopimusten toimeenpanoon.

Määrärahaesitys 2020	3 800 000 euroa
Määräraha 2019	3 728 000 euroa

Esityksen perustelut:

Museovirasto esittää, että Museovirastolle momentilta 29.80.52. jaettavaksi myönnettävät valtionavustukset ovat jatkossakin yhdellä rivillä tilijaottelussa. Avustusten käyttötarkoitus pysyy samana (taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti, rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen ja muiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen, Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta syntyviin kustannuksiin).

Lisäksi esitetään, että Museovirasto saa jatkossakin käyttää määrärahaa:

Enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanon määräaikaisiin tehtäviin.